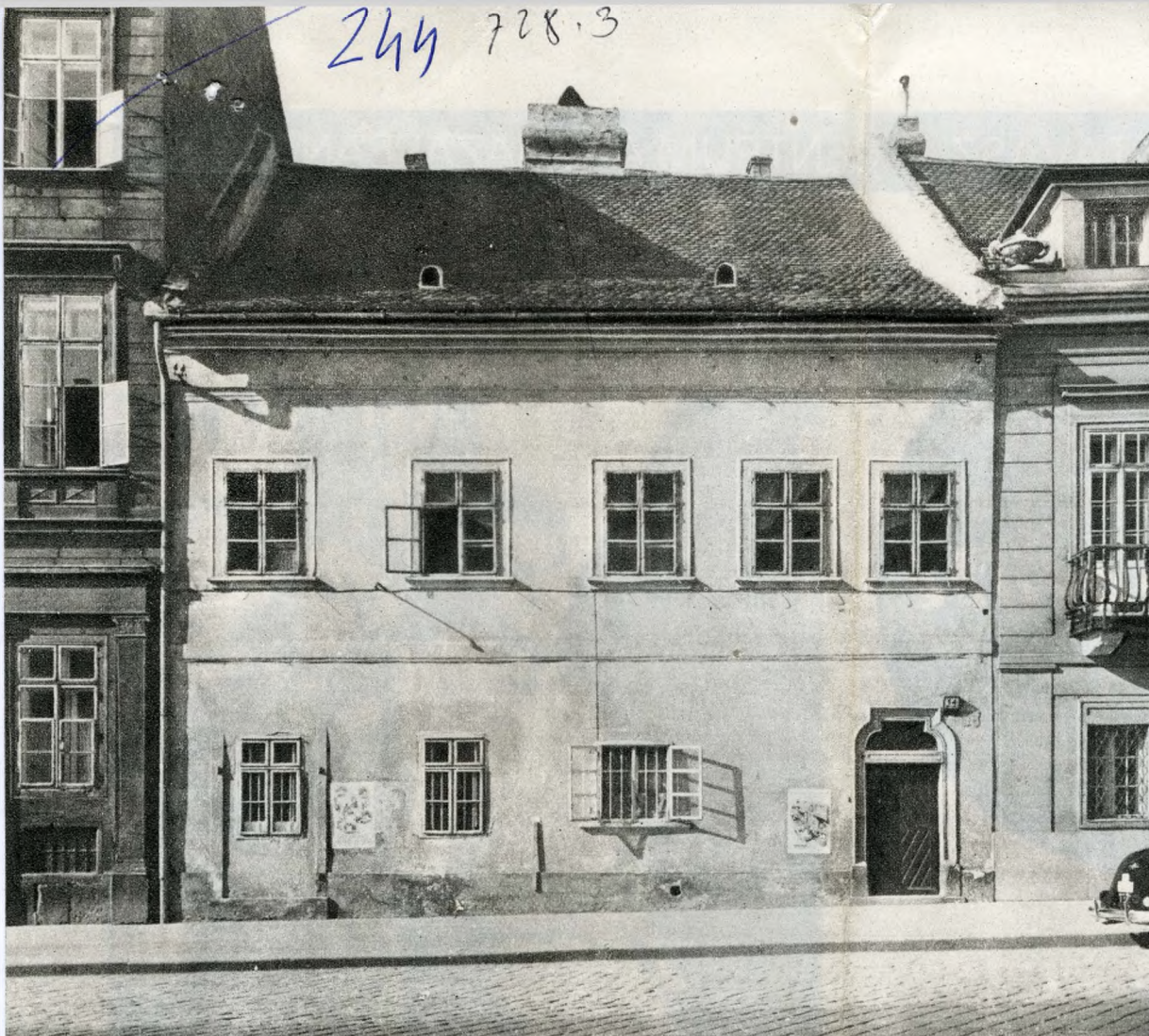

244 728.3

Az épület barokk homlokzata 1944 előtt, legutóbbi ép állapotában

Czagány István

Egy budavári ház története képekben

Az épület 1945. évi, romos homlokzata; a barokk vakolat alól eltűnnek az emeletet tartó gótikus ívek

Az I., Tárnok utca 14. számú épület nemcsak az ódon Várnegyednek, hanem egész Budapestnek egyik legérdekesebb lakóháza. Elsősorban meghitt hangulatú, török-boltozatos eszpresszója miatt közkedvelt. Homlokzatának értékes reneszánsz, gyémántmetszéses festése azonban még sokkal figyelemreméltóbb.

A második világháborúban megrongálódott ház statikai szempontból való megmentése és helyreállítása műemlékvédelmünk legújabbkori történetének egyik legizgalmasabb epizódja volt.

A mai épület egy XIV. századi gótikus palazzo fele; ezt megfelelően bizonyítja az a tény, hogy előreugró homlokzati ívsora átnyúlik a szomszédos, 16. számú „Aranyhordó vendéglő” házára. Sőt annak jobb sarkán befordul még a következő keresztutca, az Anna utca déli oldalára is. Az 1520 körül készült különleges homlokzatfestés azonban csak a 14. számú épületet borítja, amelyen a XVIII. századi homlokzatközelítéskor alatt fennmaradtak a festés eredeti töredékei.

A hatalmas barokk kéményű ház további egyedülálló értéke abban rejlik, hogy mai fővárosunk területén egymaga őrzi a középkori kereskedelem építészeti emlékeit. Kapubejárata mellett, eredeti gótikus üzletablaka jól mutatja, hogy milyen kicsiny keretek között folyt a feudalizmus korában a városi lakosság kiszolgálása. Az ettől délre álló, második nagyívű, török csársi-(bazár) ablak déli kávéjában hasonló, középkori ablak keretkőve maradt fenn. Ugyanilyen üzleti kiadó-ablaknyílások voltak a szomszédos 16. és 18. számú épületeken is, amelyeket azonban ez utóbbi házak helyreállítása során ismét levakoltak.

Mindebből megállapítható, hogy e három gótikus lakóház földszintjét foglalta el a középkori merceria. Bolthelyiségekben működtek a feudalizmus kori „zsemlyeszék”-ek, vagyis a „Boltosok utcájá”-nak (ma Tárnok utca) azok a kenyér- és zsemlyeárus üzletei, amelyeket az 1413-ig elkészült Budai Jogkönyv említ. Ezek előtt, kofák utcai árusítópadjain húzódtott a sajt- és gyümölcsárusok sora — nyilván épületünk előreugró emelete alatt, amely az esőzéstől védte őket.

A középkori, a török, a barokk és a mai kereskedelmi élet évszázadok feletti összefonódásának ez a kivételes emléke urbanus kultúránk több mint félezer éves, be-szédés tanúja.

Az épület homlokzata helyreállítás közben, kibontott ívsorral (1951)

Eszpresszó az épület földszinti helyiségeiben. Az épület ma

Csigó László felvétele

